

vores affald

GENANVENDELSE · GENBRUG · FOREBYGGELSE MARTS 2022 #03

VILLAER OG RÆKKEHUSE

Følg mad- affaldets rejse

side 4 - 5

Forsøgs- familierne anbefaler

side 6 - 7

Din guide til sortering af madaffaldet

side 10 - 11

Gentofte
tager ansvar

Kast dig ud i det!

I Gentofte Kommune er vi godt i gang med den grønne omstilling – blandt andet på affaldsområdet, hvor vi i 2021 har sorteret mere end 12.600 tons husholdningsaffald til genanvendelse. Vi bestræber os på at begrænse vores affald mest muligt og bruge det affald, vi producerer, igen og igen.

Affald er madvarer, emballage og ting, der allerede har tjent et formål – og ved at sortere endnu mere, kan vi være med til at reducere udledningen af CO₂, genanvende vigtige næringsstoffer og producere biogas. Alt sammen noget der tæller i CO₂-regnskabet.

Fra foråret 2021 har beboere i Gentofte Kommunes etageejendomme sorteret madaffald – og nu er det villaernes tur. Erfaringerne fra det seneste år viser bl.a., at det gælder om at komme hurtigt i gang med sorteringen, når den nye beholder er på plads udenfor.

'Affaldssortering er kommet for at blive, så du kan lige så godt kaste dig ud i det', lyder et af rådene fra de borgere, der har vænnet sig til hverdagen med sortering af madaffald. Begynd nu – med det samme – og eksperimentér med indretningen i køkkenet, så sorteringen passer til din hverdag.

De første uger er de vigtigste, hvis en ny sorteringsordning skal blive en succes. Når vi først er blevet vant til, at kartoffelskræller og kaffefiltre skal i den grønne spand, så gør vi det bare – og det er netop målet. Det handler nemlig om vane.

I langt de fleste husstande er der allerede stor opbakning til at sortere, så ressourcerne i affaldet kan blive udnyttet bedst muligt. Meget er sket, siden vi havde én affaldspose under vasken i køkkenet, som vi smed alt vores affald i, og vi er sammen med de øvrige danske kommuner på en vigtig rejse frem mod et moderne, grønt affaldssystem.

Her i magasinet kan du følge madaffaldet, fra de grønne poser bliver hentet på din grund, til det ender som biogas og naturlig gødning på markerne. Du kan også blive inspireret til, hvordan du kan få plads til de forskellige affaldstyper i din bolig, og blive klogere på de mest almindelige sorteringsudfordringer.

Rigtig god læselyst.

Venlig hilsen

Michael Fenger
Borgmester

Indhold

Hele Danmark skal sortere i 10 affaldstyper.
side 3

Madaffald – hvad får vi ud af det?
side 4 – 5

Vis mig din affaldssortering.
side 6 – 7

Indretning med sortering – det må gerne være lidt lækkert.
side 8 – 9

Hvor rent skal affaldet være?
side 10

Sortering af madaffald – en guide til alt det praktiske.
side 11

Mød Michael, vogn 170. Kontaktinfo.
side 12

I 2021 gik i alt 16.379 tons restaffald og storskrald til forbrænding. Flere affaldsordninger skal 'skrumpe' mængden af affald der i dag brændes, ved at flytte brugbare ressourcer til genanvendelse.

Forside: Cristina med sin grønne køkkenspand.
lokation: Villa i Hellerup

Hele Danmark skal sortere i 10 affaldstyper

I alle landets kommuner skal vi til at sortere mere og sortere ens. Det slås fast i Affaldsbekendtgørelsen fra december 2020, der stiller krav til, at husstande i landets kommuner nu skal sortere i hele 10 fraktioner og ved hjælp af de samme affaldspiktogrammer.

I Gentofte Kommune vil det i praksis betyde, at vi skal indføre nye indsamlingsordninger for madaffald, tekstiler og mad- og drikkekartoner for at nå op på de 10.

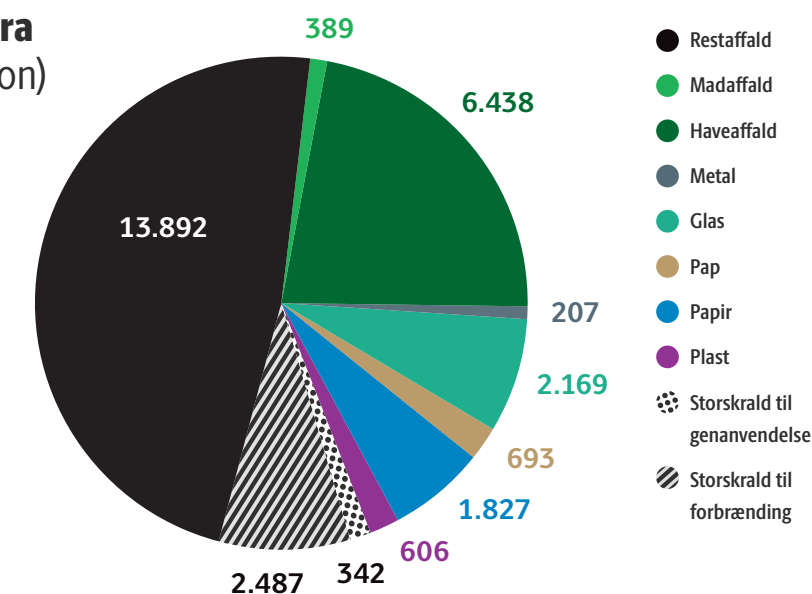
Hos Gentoftes villaer og rækkehuse skal der i 2022 etableres en ordning for madaffald. Brugte tekstiler indsamles med

storskraldet og en ordning for mad- og drikkekartoner skal etableres inden udgangen af 2022.

Visjonen for de nye tiltag er en klimaneutral affaldssektor i 2030, hvilket blandt andet skal gennemføres ved at sende langt flere ressourcer til genanvendelse og så få så meget som muligt til forbrænding.

Indsamlede mængder affald fra Gentoftes husstande i 2021 (ton)

Diagrammet viser de indsamlede mængder af affald fra Gentoftes husstande i 2021. De nye affaldstyper, madaffald, tekstiler og mad- og drikkekartoner skal flytte brugbare ressourcer ud af restaffaldet og det storskrald, der sendes til forbrænding.

Madaffald

- hvad får vi ud af det?

Du står og skal i gang med en ny og måske lidt besværlig sortering. Men det giver god mening. For når vores madaffald genavendes, bliver det til gødning og biogas. Det giver en bedre udnyttelse af ressourcerne i affaldet, end hvis vi fortsætter med at brænde det. Læs om processen her.

Når skraldebilerne triller afsted med de første læs grønne madaffaldsposer fra Gentofte, er det første stop hos I/S Vestforbrænding i Glostrup. Vestforbrænding ejes af 19 kommuner og har til opgave at sende vores og de øvrige ejerkommuners madaffald til genanvendelse og sikre, at ressourcerne i affaldet udnyttes til fulde.

I større lastbiler sendes madaffaldet herefter videre til et behandlingsanlæg i Ølstykke. Her sorteres de grønne plastikposer fra maskinelt, og affaldet bliver omdannet til en pulp – en slags grød, der kan hældes på de kæmpestore forgasningstanke på biogasanlægget. Biogasanlægget ligger i Solrød, og affaldets rejse er dermed gennemtænkt, så den er så kort som muligt.

I de store tanke på biogasanlægget bliver pulpen omsat af bakterier i et iltfrit miljø, hvorved der dannes biogas. Gassen bliver herefter rensat og kan afsættes i naturgasnettet til brug som el, varme og i transport. Biogas er CO₂-neutralt, idet madaffald er en fornybar ressource. Samtidig erstattes brug af fossile brændstoffer. Restproduktet kommer tilbage på markerne, hvor det bruges i stedet for kunstgødning. På den måde recirkuleres næringsstoffer fra vores fødevarer, bl.a. fosfor, som vi på sigt kan løbe tør for i landbruget.

Kigger vi ned i spanden med restaffald estimeres det, at madaffaldet udgør ca. 40%. Vil vi reducere mængden af affald til forbrænding, hvilket er et krav fra både EU's og regeringens side, så giver det mening at flytte de store mængder af madaffald ud af forbrændingsovnen.

I 2023, når alle Vestforbrændings kommuner indsamler madaffald, forventes den samlede mængde madaffald at løbe op i 30.000 tons årligt. I Gentofte forventer vi at indsamle ca. 3.500 tons madaffald om året, når ordningen er etableret hos alle husstande. Det svarer til mellem 25-30 procent af mængden af restaffald, som i dag indsamles i kommunen.

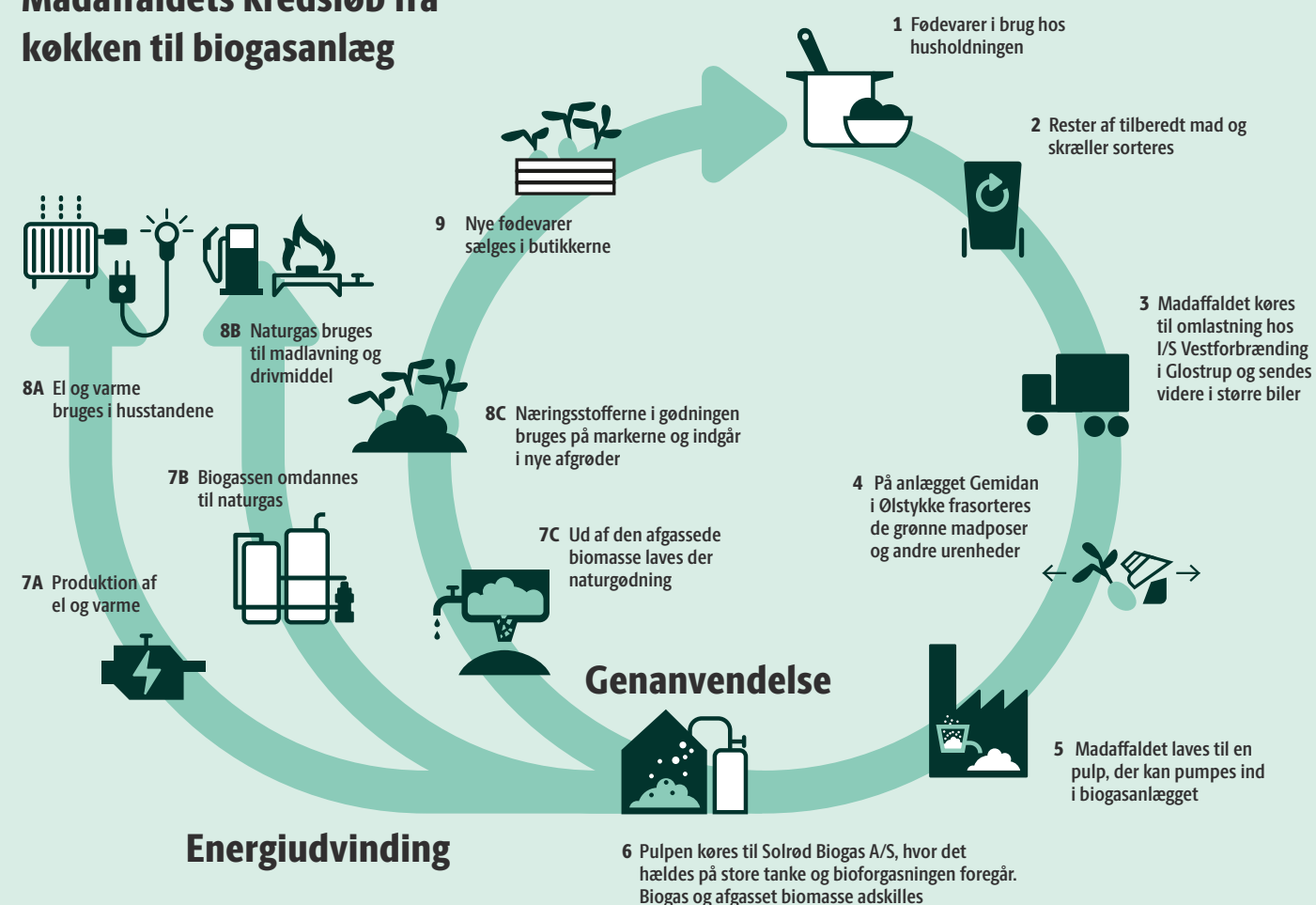

DE GRØNNE POSER ER PLASTPOSER

De grønne madaffaldsposer er lavet af plast. Bionedbrydelige poser var måske et mere oplagt valg, men de nedbrydes ikke på et almindeligt biogasanlæg. Det bedste alternativ er derfor poser af plast.

Poserne er lavet af 100% genanvendt plast. De bliver sorteret fra i en centrifugeringsproces, så de ikke forurener den gødning der ender på markerne. Poserne bliver i dag brændt, men der arbejdes på at finde metoder til at genanvende plasten.

Madaffaldets kredsløb fra køkken til biogasanlæg

Fordele ved at genanvende madaffaldet frem for at brænde det

- Fødevarernes næringsstoffer, fx kvælstof, fosfor og kalium går ikke tabt, men indgår i et kredsløb, når de bruges igen og igen som gødning på markerne.
- Biogas kan lagres og udnyttes, når der er brug for den, i modsætning til energien der genereres ved forbrænding.
- Biogas er en CO₂-neutral energikilde og kan bruges som elektricitet, opvarmning og drivmiddel til især tunge køretøjer. 1 ton madaffald bliver til ca. 90 m³ biogas.
- Miljøstyrelsen har estimeret, at ca. 40 procent af vægten i restaffald består af madaffald. Når madaffaldet genanvendes, nedbringer vi derfor mængden af affaldet til forbrænding med en betydelig andel.

Cristina Eybye

”

Det er et spørgsmål om at tage ja-hatten på og springe ud i det. Der gik en uge, så havde vi vænnet os til det.

Vis mig din affaldssortering

Vi har spurgt to borgere, hvordan de har indrettet deres køkken med sortering af affald og særligt madaffald. Cristina og Anders har sorteret madaffald siden foråret 2019 sammen med 46 forsøgs-husstande, der bor i villa eller rækkehus.

Cristinas mand var skeptisk, da de meldte sig til forsøget, men for Cristina er det den vej, vi skal for eller siden, så hvorfor ikke bare komme i gang? Hun fik manden overtalt, og der gik kun en uge, så havde de vænnet sig til at bruge den grønne spand.

Jeg sorterer papiraffald i en kurv ved min kontorplads. I køkkenet har vi en pedaspand til restaffald, en pose til plast og en

kasse til metal og glas. Den grønne spand til madaffaldet har en fast plads under håndvasken.

Hvordan bruger du den grønne spand?

Vi tager den grønne køkkenspand op på bordet, når vi laver mad, for ikke at spilde madrester under vasken. Det er praktisk, at den har et håndtag, så den er nem at flytte rundt på. Poserne er rummelige og stærke.

Hvor meget madaffald har du?

Vi har en enkelt pose med madaffald om ugen. Vi er kun to til hverdag og forsøger at undgå madspild ved at tilpasse indkøbene, så godt vi kan, og bruge rester, fx i en salat.

Er det nemt at få nye poser til madaffaldet?

Ja, det er genialt og fungerer upåklageligt. Vi binder en pose om håndtaget, så lægger skraldemanden en ny rulle med poser. Og fint, at de er gratis.

Hvad gør du, hvis du er i tvivl om sorteringen?

Jeg bruger de informationsmaterialer, vi fik udleveret og slår op i dem. Jeg kan godt være i tvivl om, hvor rent affaldet skal være, fx metaldåser og flasker.

Hvorfor sorterer du?

For mig er det forsvarligt at sortere og ufor-svarligt ikke at gøre det. Generelt handler det om at tage ja-hatten på og springe ud i det, så kommer løsningerne hen ad vejen. Vi har ikke råd til at være egoister, men må være bæredygtige for fællesskabet. Så ja, selvfølgelig skal vi sortere!

Anders deler hus med sin datter, svigersøn og barnebarn. De har hver deres køkken og affaldssortering, men det er rart at have nogen at tale om sorteringen med.

Papir samler jeg i en kurv i køkkenet og plast, metal og flasker går jeg ud med hver dag. Jeg sorterer restaffald under køkkenvasken. Den grønne spand til madaffald har sin faste plads på bagtrappen i nærheden af køkkenet.

Hvordan burger du den grønne spand?

Jeg bærer madaffaldet ud til den lille køkkenspand på bagtrappen. Her har jeg valgt at have den stående, så den ikke lugter i køkkenet. Nogle gange tager jeg spanden ind i køkkenet under madlavningen. Det er måske mest optimalt at have den stående i køkkenet, for så er det lige nemt at sortere madaffaldet og restaffaldet. Nu kan der ske en smutter, når osteskorpene havner i restaffaldet, fordi spanden er længere væk. Som pensionist skal det være nemt og bekvemt, så selvom jeg gerne vil, kan sorteringen godt have en grænse.

Hvor meget madaffald har du?

Jeg har ca. to poser om ugen. Når jeg kun er mig selv, har jeg mindre madaffald. Kommer der middagsgæster, stiger mængden.

Hvad gør du, hvis du er i tvivl om sorteringen?

Jeg taler med min datter og svigersøn om sorteringen. De har helt styr på det. Jeg kan være i tvivl om pap må komme til papir, for det er jo stort set samme materiale, og om bøger og magasiner må sorteres med papir.

Havde du nogle fordomme i forhold til at skulle sortere dit madaffald?

Til at starte med var det lidt ulækkert at sortere madaffaldet, men jeg har engang skiftet bleer, og så kan jeg altså også det her. Herregud, det er til at overkomme. Det var lidt besværligt at sætte poser i den grønne spand til at starte med, men det går nemt nu.

Hvorfor sorterer du?

Jeg sorterer, for det første, fordi jeg retter mig efter reglerne, men også fordi det giver god mening med 'sustainability' og 'recycling'. Jeg er ikke fanatisk, men kan godt se, at vi skal have mindre losseplads og mere genbrug. Der er ofte et spild i produktionen af varer og godt, hvis madrester kan blive til bioenergi.

Har du nogle fif til andre, der skal i gang med at sortere madaffald?

Livet består af vaner, og man skal tage sig sammen for at få nye. Jeg børster fx tænder morgen og aften, og kan også godt vænne mig til at sortere. Det kræver, at du stopper op og tænker dig om i den nye situation. Og så skal man skrive sig bag øret, hvordan man får nye poser, så sorteringen ikke går i stå, når poserne slipper op.

”

Livet består af vaner, og man skal tage sig sammen for at få nye. Jeg børster fx tænder morgen og aften, og det kan også blive en vane at sortere.

Anders Uhrskov

Gode råd til etablering af affaldssortering

Undersøg, hvor affaldet typisk opstår.

Fx skal din madaffaldsspand måske stå på køkkenbordet, så den er inden for rækkevidde, når du skræller grøntsager. Emballage, som metal, glas og plast, er også nemmest at sortere i køkkenet, når det opstår under madlavningen. Andre typer af affald fx pap og papir giver måske mere mening at sortere et andet sted i huset, fx ved en kontorplads.

Har du ikke plads til sorteringspande i køkkenskabene, så tænk kreativt.

Fx kan der på køkkendøren etableres et system med poser eller sorteringen kan gemmes væk i en bænk eller et andet møbel. Dekorative kurve eller rustikke trækasser er også en mulighed. For nogen giver det mening at blande flere typer af affald, fx plast, metal og glas, og sortere dem ude ved beholderne.

Eksperimentér til du finder den rigtige løsning.

Undersøgelser viser, at husstande, der venter med at gå i gang med sorteringen, ofte slet ikke kommer i gang. Spring derfor ud i at afprøve den løsning, der først falder dig ind. Du kan altid ændre på din sortering med småjusteringer, hvis den ikke fungerer, eller etablere en ny, når du finder det helt rigtig sorteringssystem.

Det er ok at gå i stå. Bebrejld ikke dig selv, hvis du går i stå med din sortering eller en gang imellem glemmer det. Det kan tage tid at tillægge sig nye vaner, og det vigtigste er, at du løbende bliver bedre til at sortere.

Få hele husstanden med. Det giver en bedre sortering, hvis hele familien tager del. Sæt eventuelt klistermærkerne, som du har modtaget, på sorteringsbeholderne. Fotografierne gør det nemt at afkode og huske, hvor affaldet skal hen for både små og store. Har du børn, så tag en snak om jeres affaldssortering. Er der affald de er i tvivl om, kan det lægges på køkkenbordet. Så kan I sortere det sammen, når I har tid.

En vogn med hjul og opdeling i rum, gør sorteringen nemmere, og så er den lige ved hånden.

Pedalspande er en pæn løsning, og det er nemt at åbne låget med foden, når man står og skal af med affald.

Indretning med sortering

– det må gerne være lidt lækkert

En affaldssortering, der fungerer, skal være praktisk at gå til i hverdagen, men også harmonere med vores boligindretning. Den skal måske ligefrem være flot, så vi får lyst til at sortere.

Mange af os bruger tid på at indrette vores bolig. Med nye typer affald, der skal sorteres, er turen nu også kommet til, hvordan vi indretter os med affaldssortering. Men hvordan kombinerer vi noget så usexet som affaldssortering med æstetisk boligindretning? Det findes der uden tvivl mange individuelle svar på. Vi har udvalgt en række bud på indretning, der både er praktiske, pæne og inspirerende, når hjemmet skal indrettes med sortering.

#gentoftetageransvar

Del billeder af din affaldssortering og få inspiration fra andre på Instagram

Sortering andre steder kan være en god løsning, når der ikke er plads i køkkenet. Et rumopdelt skoskab er smart sortering.

Åbne fletkurve tilfører hjemmet et organisk udtryk og kan fås i alverdens størrelser, der matcher mængden af de forskellige typer af affald.

Hvor rent skal affaldet være?

Er du typen, der gør dit affald grundigt rent, så må du gerne sjuske noget mere. Det går nemlig ikke ud over genanvendelsen, når der sidder en smule madrester tilbage på glas, plastikbøtter og metaldåser. Rengøring af affaldet er derimod forbundet med et unødvendigt ressourceforbrug. Du skal derfor, så vidt muligt, undgå at bruge vand og sæbe.

Har du særligt snavset affald?
Så sæt det i blød, og rengør det, i det vand du bruger i forbindelse med hånd- og opvask.

PLASTEMBALLAGE MED METALFILM

Poser fra chips, kaffe og frostvarer med en metalcoating skal til restaffald. Materialerne er svejset sammen og kan hverken genanvendes som metal eller plast.

Sådan rengør du dit affald

Glas og beholdere skal tømmes for væske og skrubes fri for de værste madrester. Mærkater må gerne blive siddende på. Tag låget af og sortér det for sig – hvis du kan.

Skrab syltetøjs-
glasset fri for de
værste madrester.

Makrelåsen kan gen-
anvendes, selvom der
sidder lidt rester tilbage.

Tøm ketchupdunken og
olivenolieflasken så godt
du kan.

Tøm plastikbøtter og tag
også gerne låget af.

Dryp kødbakken af.

Sortering af madaffald en guide til alt det praktiske

**JA
TAK**

- Alt madaffald uden emballage (både tilberedt og rå)
- Brød og kage
- Frugt og grøntsager
- Kød, pålæg, ben og knogler
- Ris-, kartoffel-, grød- og pastarester
- Ost og mælkeprodukter
- Æggeskaller
- Skaldyr og fisk
- Kaffegrums, -filtre og teposer
- Afskårne blomster
- Fedt og sovs

**NEJ
TAK**

- Bleer, hygiejnebind, vatpinde og engangsklude → Restaffald
- Pizzabakker → Restaffald
- Servietter og køkkenruller → Restaffald
- Haveaffald → Haveaffald
- Kattegrus → Restaffald
- Strøelse til husdyr → Restaffald
- Bionedbrydelig plast → Restaffald
- Potteplanter og jord → Haveaffald
- Aske og cigaretskod → Restaffald

Spring ud
i den nye sortering
– jo før desto bedre. Alle kan
komme i tvivl om sortering-
gen, men så er der hjælp at
hente i Affalds-ABC'en.

gentofte.dk/affaldsabc

**KLIP UD
OG HÆNG
OP**

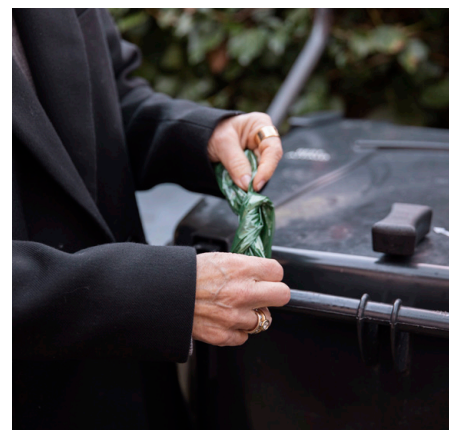
Den lille køkkenspand

Den lille grønne affaldsspand er tænkt som en praktisk hjælp i køkkenet, når du fx skræller kartofler. Spanden kan placeres under vasken, på dit køkkenbord, eller monteres på indersiden af en skabslåge, hvor den er nem at komme til.

De grønne poser – husk knude

I den grønne spand ligger de grønne affaldsposer, som madaffaldet skal sorteres i. Poserne må ikke bruges til restaffald eller andet affald. Du skal slå knude på posen og undgå at fylde den helt op. På den måde forhindrer du, at affaldet flyder ud i beholderen, og du undgår lugtgener, fluer og lign.

Sådan får du nye poser

Når du er ved at løbe tør for poser, kan du binde en pose om håndtaget på beholderen til mad- og restaffald. Så forsyner skraldemanden dig med nye poser. Poserne kan også hentes på genbrugsstationen.

Mød Michael, vogn 170

“Det er hyggeligt at få et smil og en snak med borgerne – mød renovationsmedarbejder Michael Jensen, der kører madaffaldsbilen, og hør om hans dag”.

Beskriv din arbejdsdag

Klokken 6 møder jeg ind. Vi følger ruten på iPad'en. Tømningerne registreres elektronisk i takt med, at vi tømmer beholderne. Er der udfordringer, såsom fejlsorteringer, tager vi fotos og melder det ind i systemet på iPad'en. Vi ender dagen med at køre affaldet til Vestforbrænding i Glostrup. Her tømmes rummet med madaffaldet for sig, og samles med madaffald fra andre kommuner. Rummet til restaffald tømmes i det store rum til brændbart affald.

Hvilke udfordringer møder du i løbet af dagen?

Vi oplever en gang imellem fejlsorteringer. Fx kan der være lagt elektronik i restaffaldet eller flasker, der skulle være sorteret til genanvendelse. Hvis de grønne poser ligger i rummet til restaffald, kan vi komme i tvivl, om det er en pose med madaffald, der er lagt forkert i beholderen, eller om de grønne poser er brugt til restaffald. Det er derfor, det er vigtigt kun at bruge de grønne poser til madaffald og ikke til andet affald. Poserne skal også lukkes med en knude. Flyder madrester ud i beholderen, kommer den til at lugte.

Hvad spørger borgerne jer om, og kan de sortere?

De spørger generelt ikke til så meget. Vi hilser og siger godmorgen og goddag. En gang imellem møder vi en sur bilist. Generelt er de gode til at sortere. Nogle kommer kattegrus i de grønne poser, men det må man altså ikke.

Bliver affaldet blandet sammen?

Nej, skraldebilen er ligesom affaldsbeholderen opdelt med en skillevæg i to kamre, et til madaffald og et til restaffald. Hos Vestforbrænding, hvor madaffaldet omlastes og sendes videre i store lastbiler, tømmes de to rum uafhængigt af hinanden.

Det kan godt ske, at affaldet bliver blandet sammen, men så ligger fejlen oftest i sorteringen. Fx kan en pose med restaffald komme på afveje i rummet til madaffald. Tit opdager vi først fejlen, når vi tømmer beholderen. Er der tale om større mængder fejlsorteret affald, sender vi et foto til Vestforbrænding. De tager så stilling til, om hele læsset med sorteret madaffald skal kasseres til forbrænding.

Hvad kan du bedst lide ved din arbejdsdag?

Møde ind og blive færdig. Nogle dage er bedre end andre. Snakkesalige borgere gør det hyggeligt at hente affaldet. Flere sætter pris på vores arbejde. Det sker endda, at der hænger en sød besked og chokolade på beholderne.

Michael Jensen,
City Container

CK - Komm - A&G - 03/2022